

ZASTĘPCA SZEFA
KANCELARII SEJMU

Adam Podgórski

GMS-WP-173-161/18

Warszawa, dnia 24 maja 2018 r.

Data rejestracji
Nr dokumentu AP
Oryginał dla PBE
Udostępniamy BBK
SPK

Przewodniczący
Komisji Krajowej
NSZZ "Solidarność"
Pan Piotr Duda

Szanowny Panie Przewodniczący

Z upoważnienia Marszałka Sejmu, uprzejmie przekazuję – w trybie art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U.2015.1881 j.t.) - komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Grzegorz Wojciechowski), z prośbą o przedstawienie opinii.

Z poważaniem

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Komisja do Spraw Petycji
BKSP-020-5-2018

Warszawa, dnia 10 maja 2018 r.

Pan Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 32 ust. 2 Regulaminu Sejmu, Komisja do Spraw Petycji wnosi projekt ustawy:

o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Do reprezentowania Komisji w pracach nad projektem ustawy został upoważniony poseł Grzegorz Wojciechowski.

Przewodniczący Komisji

(Sławomir Jan Piechota)

USTAWA

z dnia 2018 r.

o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych

Art. 1. W ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 623 z późn. zm.¹) w art. 35 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W sprawach z zakresu prawa pracy pobiera się opłatę podstawową w kwocie 30 złotych wyłącznie od apelacji, zażalenia, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Jednakże w sprawach, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa kwotę 50 000 złotych, pobiera się od wszystkich podlegających opłacie pism procesowych opłatę stosunkową, która jest obliczana od kwoty stanowiącej różnicę między wartością przedmiotu sporu a kwotą 50 000 złotych.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 85, 1557 i 2180.

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel uchwalenia ustawy

Projektowana ustawa jest reakcją Komisji do Spraw Petycji Sejmu RP na petycję skierowaną do Sejmu RP przez osobę fizyczną – autor nie wyraził zgody na podanie jego danych osobowych, którą Komisja uznała za zasadną.

Celem projektowanej ustawy jest wprowadzenie zasady, że w sprawach z zakresu prawa pracy, gdy wartość przedmiotu sporu będzie przekraczała kwotę 50 000 zł będzie jak dotychczas pobierana od wszystkich podlegających opłacie pism procesowych opłata stosunkowa, jednakże będzie ona naliczana od nadwyżki ponad 50000 zł a nie jak dotychczas od całej tej kwoty.

2. Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana

Z art. 35 ust. 1 zdanie drugie w związku z art. 96 ust. 1 pkt 4 proponowanej do zmiany ustawy wynika, że w sprawach z zakresu prawa pracy z powództwa pracownika o roszczenia majątkowe, gdy wartość przedmiotu sporu przewyższa kwotę 50 000 zł, pobiera się opłaty na zasadach ogólnych od wszystkich pism podlegających opłacie, w tym również od pozwu. Pracownik ponosi zatem opłatę stosunkową w wysokości 5% liczonej od wartości przedmiotu sporu, jednak nie mniej niż 30 zł i nie więcej niż 100 tys. zł (art. 13 ust. 1 tej ustawy). Zwolnienie pracownika od uiszczania kosztów sądowych na podstawie art. 96 ust. 1 pkt 4 ustawy jest w omawianych sprawach całkowicie wyłączone w stosunku do opłat sądowych. Sprawy te w zakresie opłat sądowych są traktowane tak jak wszystkie inne spory cywilne.

Rozwiązanie takie nie może zostać uznane za optymalne – widoczne jest to np. w sprawach, w których pracownik uzyskujący wynagrodzenie w kwocie 5 000 zł miesięcznie odwołuje się od wypowiedzenia umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony. Jeżeli w pozwie zażąda odszkodowania w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia, wartość przedmiotu sporu wynosi 15 000 zł, a w razie żądania przywrócenia do pracy wartość ta wyniesie 60 000 zł (na podstawie art. 23¹ kodeksu postępowania cywilnego). W tym przykładzie o stosowaniu szczególnego albo ogólnego systemu opłat nie decyduje zatem potencjalna sytuacja majątkowa

pracownika, ale wybór rodzaju żądania. Oznacza to, że roszczenie o odszkodowanie jest premiowane zwolnieniem od opłaty sądowej, a żądanie przywrócenia do pracy (uznania wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne) podlega 5%-owej opłacie. Pracownik kierujący sprawę do sądu musi w takiej sytuacji dokonać kalkulacji, uwzględniając również wysokość kosztów sądowych.

Konsekwencją omawianego przepisu jest także stale rosnąca liczba pracowników, którzy świadomie zaniżają wartość sporu aby uniknąć obowiązku uiszczenia znaczącej dla nich opłaty. W ten sposób ulega zaburzeniu funkcja społeczna wymiaru sprawiedliwości, w zakresie powszechności dostępu pracownika do sądu - ustawodawca zamiast wpływania na wyrównanie faktycznej nierówności ekonomicznej pracownika i pracodawcy stawia w uprzywilejowanej sytuacji pracodawcę,

3. Różnica pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Istotą proponowanej regulacji jest dopisanie na końcu obecnego przepisu (art. 35 ust. 1) wyrazów: „która jest obliczana od nadwyżki tej kwoty.”. W ten sposób w sprawach z zakresu prawa pracy, gdy wartość przedmiotu sporu przewyższa kwotę 50 000 złotych, pobierana byłaby opłata stosunkowa jednakże naliczana jedynie od nadwyżki ponad 50000 zł.

4. Skutki projektowanej ustawy

Skutki społeczne i prawne projektowanej ustawy są bardzo ważne – ustawa wzmacnia społeczną funkcję wymiaru sprawiedliwości w sprawach z zakresu prawa pracy. Czynniki kosztów sądowych nie będzie już odgrywał istotnej roli przy dokonywaniu przez pracownika wyboru rodzaju żądania ani nie będzie wpływał na podejmowaniu decyzji o kwocie zgłaszanego żądania.

Projektowana ustawa nie ma wpływu na finanse podmiotów gospodarczych, budżety gospodarstw domowych ani na funkcjonowanie gospodarki.

Wpływ projektowanej ustawy na finanse publiczne, w zakresie środków przeznaczonych na funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości, jest trudny do oszacowania ze względu na dużą liczbę zmiennych czynników, wpływających na zachowania pracowników. W przypadku spraw wygranych przez pracowników

proponowana regulacja nie ma wpływu na finanse publiczne, gdyż w praktyce sądowej kosztami zwykle obciążany jest pracodawca. Z odmienną sytuacją mamy do czynienia gdy pracownik przegrywa sprawę, ponieważ sąd często nie decyduje się na swoiste „dodatkowe karanie” pracownika i nakładanie na niego obowiązku poniesienia kosztów sądowych – jeżeli wcześniej nie był zobowiązany do wniesienia opłaty stosunkowej. Projektowana regulacja z jednej strony będzie oznaczała zmniejszenie kwoty opłaty o 2500 zł od każdej sprawy, w której wartość przedmiotu sporu przekracza 50000 zł. Z drugiej jednak strony projektowana regulacja spowoduje, że pracownicy, którzy ograniczali swoje żądania do kwoty 50000 zł zdecydują się na przedstawianie rzeczywistych żądań finansowych i opłacanie opłaty stosunkowej naliczanej jedynie od nadwyżki tej kwoty. Ponieważ na skalę sporów z zakresu prawa pracy ma wpływ wiele czynników - m.in. sytuacja na rynku pracy, skuteczność działań organów kontrolnych (przede wszystkim inspektorów pracy), precyzyjność przepisów, pozycja związków zawodowych, należy przyjąć że wpływ proponowanej regulacji na finanse publiczne będzie niewielki, nieistotny z punktu widzenia budżetu wymiaru sprawiedliwości.

5. Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.